

31 MAYIS
TÜTÜNSÜZ BİR DÜNYA GÜNÜ (2023)

Tütün ekilen arazileri sağlıklı seçeneklere dönüştürelim...
Gıda ekimi için kullanalım.

Tütünün zararları...

Tütün dumanı, kansere neden olduğu bilinen en az 70 kimyasal dahil olmak üzere binlerce kimyasaldan oluşur¹. Tüm tütün ürünleri zararlıdır. Tütün kullanımının, tütün dumanından pasif olarak etkilenimin güvenli bir düzeyi yoktur; HER ZAMAN TELKİLELİDİR, HER DÜZEYDE MARUZ KALIM ÖNLENMELİDİR. Tütün ürünlerinin kullanımı kanser, kalp hastalıkları, inme, akciğer hastalıkları, diyabet, amfizem, kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) başta olmak üzere vücudun hemen hemen her organına zarar vererek hastalığa, yeti kaybına ve ölüme yol açar. Ayrıca tüberküloz, bazı göz hastalıkları ve romatoid artrit dahil bağışıklık sistemi sorunları riskini artırır². Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün belirttiği üzere, tütün kullanımı nedeniyle dünyada her yıl 8 milyondan fazla insanın ölmektedir³.

Tütün ürünlerini kullananların yanı sıra tütün dumanından pasif etkilenim riski çok sayıda tehdit oluşturmaktadır. Pasif etkilenim, yetişkinlerde inme, akciğer kanseri ve koroner kalp hastalığına neden olmaktadır. Tütün dumanından pasif etkilenen çocuklar, ani bebek ölümü sendromu, akut solunum yolu enfeksiyonları, orta kulak hastalığı, astım şiddetinin artması, solunum semptomları ve yavaşlamış akciğer gelişimi için yüksek risk altındadır².

Dünya Sağlık Örgütü, tütün kullanımının dünyadaki durumu için “**tütün salgını**” (*tobacco epidemic*) terimini kullanmakta ve bu salgının dünyanın karşı karşıya kaldığı en büyük halk sağlığı tehditlerinden biri olduğunu belirtmektedir³. Üstelik tütün endüstrisinin verdiği zararlar insan sağlığıyla da sınırlı kalmamaktadır. Söz konusu endüstri her yıl dünyaya 600 milyondan fazla ağaca, 200.000 hektar araziye, 22 milyar ton suya ve 84 milyon ton karbondioksit mal olmaktadır⁴. Dolayısıyla, tütünsüz bir dünya için adımlar atılmalıdır.

¹ [İnternet] <https://www.cancer.org/cancer/risk-prevention/tobacco/carcinogens-found-in-tobacco-products.html> Erişim: 17.05.2023

² [İnternet] https://www.cdc.gov/tobacco/basic_information/health_effects/index.htm Erişim: 17.05.2023

³ [İnternet] <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco#:~:text=The%20tobacco%20epidemic%20is%20one,level%20of%20exposure%20to%20tobacco> Erişim: 17.05.2023

⁴ [İnternet] <https://www.who.int/news/item/31-05-2022-who-raises-alarm-on-tobacco-industry-environmental-impact> Erişim: 17.05.2023

Tütünsüz Bir Dünya Günü için....

Dünya Sağlık Örgütü, üye devletleri, 1987'de tütün salgınına ve bunun neden olduğu önlenabilir ölüm ve hastalıklara küresel dikkat çekmek için Tütünsüz Bir Dünya Günü (World No Tobacco Day) fikrini oluşturmuştur. 1988'de ise her yıl 31 Mayıs'ta Tütünsüz Bir Dünya Günü kutlama çağrısı yapılmıştır⁵.

31 Mayıs Tütünsüz Bir Dünya Günü (2023)

31 Mayıs 2023'te, DSÖ ve dünyanın dört bir yanındaki halk sağlığı savunucuları, Tütünsüz Bir Dünya Günü'nü kutlamak için bir araya gelmektedir. Bu yılın teması tütün ekimi için kullanılan tarım arazilerinin gıda yetiştirmek için kullanılmasına vurgu yapmaktadır. Özetle öneri; "TARIM ARAZİLERİNİ GIDA YETİŞTİRMEK İÇİN KULLANMAK" olarak kabul edilmelidir⁶.

Dünyada 79 ülkede 349 milyon insan, gıda güvencesizliği ile karşı karşıya ve bu insanların çoğu, Afrika kıtasındaki 30'dan fazla ülke de dahil olmak üzere düşük ve orta gelirli ülkelerde yaşamaktadır. Bu ülkelerin çoğu, geniş verimli toprakları sağlıklı gıda yerine tütün yetiştirmek için kullanmaktadır. Söz konusu ülkeler, tütün yetiştirmenin olumsuz sağlık, çevresel ve sosyal etkilerinden dolayı genellikle olumsuz bir ekonomik etkiyle karşı karşıyadır. Çoğunlukla, tütün ihracatından elde edilen döviz, gıda ithalatında kullanılmaktadır. Tütün yetiştirmek, çiftçiler ve çiftlik çalışanları arasında sağlık sorunlarına ve su kaynakları, ormanlar, bitkiler ve hayvan türleri gibi değerli kaynakların geri dönüşü olmayan kaybına neden olmaktadır⁷. Bu nedenlerle, 2023 Tütünsüz Bir Dünya Günü küresel kampanyası, tütün çiftçileri için alternatif mahsul üretimi ve pazarlama fırsatları hakkında farkındalık yaratmayı ve onları sürdürülebilir, besleyici mahsuller yetiştirmeye teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Tütün endüstrisi, tütün yetiştiriciliğini sürdürülebilir mahsullerle ikame etme girişimlerine müdahale etmekte ve dolayısıyla küresel gıda krizine katkıda bulunmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü ayrıca bu durumu görünür kılmayı da amaçlamaktadır⁸. Tütünsüz Bir Dünya Günü 2023 yılı temel mesajları aşağıda sıralanmıştır: ⁸

- ✓ Tütün 124'ten fazla ülkede yetiştirilmektedir. Tütün ekimi yapılan bu araziler milyonlarca insanı besleyerek gıda güvencesizliğini azaltacak ürünleri yetiştirmek için kullanılabilir. Tütün ekiminden besleyici gıda ürünlerinin ekimine sağlanacak dönüşüm, milyonlarca aileyi besleme ve küresel olarak çiftçilerin geçim kaynaklarını iyileştirme potansiyeline sahiptir.
- ✓ Hükümetler, tütün yetiştiriciliği için yaptıkları para yardımlarını sona erdirerek ve tütün yetiştiriciliğine alternatifleri desteklemek için kaynakları yeniden tahsis ederek tütün çiftçilerini alternatif ürünlere geçmeleri için desteklemelidir.

⁵ [İnternet] <https://www.who.int/campaigns/world-no-tobacco-day> Erişim: 17.05.2023

⁶ [İnternet] <https://www.who.int/europe/news-room/events/item/2023/05/31/default-calendar/world-no-tobacco-day-2023--we-need-food--not-tobacco> Erişim: 17.05.2023

⁷ [İnternet] <https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/world-no-tobacco-day-2023---grow-food--not-tobacco> Erişim: 17.05.2023

⁸ [İnternet] <https://www.who.int/campaigns/world-no-tobacco-day/2023> Erişim: 17.05.2023

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-(2022/2023-53)

- ✓ Bireylerin, çiftçilerin, ailelerinin, toplumun tütün ekiminin yarattığı zararların farkında olmaları için bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- ✓ Tarım arazilerinin sağlıklı ürünler için kullanılması amacıyla sivil toplum örgütleri farkındalık çalışmaları yapmalıdırlar.
- ✓ Bütün politikalarda tütünsüz modeller ivedilikle hayata geçirilmelidir.

Sonuç olarak...

Tütün salgını **ÖNLENEBİLİR**.

Farkındalık adım atmanın önemli bir adımıdır.

Küresel çabalar dayanışmayı güçlendirir.

31 Mayıs Tütünsüz Bir Dünya Günü bu amaçla önemli bir farkındalık günüdür.

Verilen mesajların gerçekleşmesi için güçlü adımlara ihtiyaç vardır.